

VILKA ÄR BEHOVEN OCH UTMANINGARNA NÄR MAN UTVECKLAR SAMARBETEN MELLAN KOMMUNER OCH CIVILSAMHÄLLET?

2022

Co-funded by
the European Union

Agency for International
Programs for Youth
Republic of Latvia

SOCIAL
ENTREPRENEURSHIP
ASSOCIATION OF LATVIA

seforum
SOCIAL ENTREPRENEURSHIP FORUM

GERI
NORAI

VILKA ÄR BEHOVEN OCH UTMANINGARNA FÖR ATT BYGGA UPP ETT SAMARBETE?

En rapport som visar på behov och utmaningar för att bygga samverkan mellan kommuner och organisationer som arbetar med och/eller för unga i Lettland, Portugal, Litauen, Cypern och Sverige.

Denna rapport tittar på behov och utmaningar gällande samverkan mellan kommuner och organisationer inom civilsamhället som arbetar med unga eller med målet att förbättra ungas förutsättningar. Organisationerna denna rapport syftar på är ungdomsverksamheter såsom föreningar och sociala företag. Fem kommuner och regioner i olika delar av Europa har valts för att utforska olika utmaningar och behov för att utveckla framgångsrik samverkan mellan kommuner och ungdomsverksamheter i projektet 'LOCAL-Y-MPACT'.

Det övergripande målet för projektet 'LOCAL-Y-MPACT' är att stärka samverkan mellan civilsamhället och sociala företag och kommuner och regioner, samt att främja samhällsentreprenörskap som ett effektivt verktyg att minska ekonomisk ojämlik, främja social inkludering och integration, skapa resilienta samhällen samt att främja aktivt deltagande i våra samhällen.

 SVERIGE

Region Dalarna är belägen i mellersta Sverige med ungefär 280 000 invånare. Regionen innefattar 15 kommuner men inga större städer och är främst en landsbygdsregion. Regionen jobbar mot hållbar utveckling och har en ambition att vara Sveriges bästa ungdomsregion. Som en del av denna strategi, bjuds aktörer inom privat sektor och civilsamhället att samverka kring att utveckla förutsättningar för unga i Dalarna. Sektorn för samhälls-entreprenörskap är också under utveckling med ett växande antal sociala företag som bidrar till att lösa några av Dalarnas samhällsutmaningar. Det finns stor potential i tvärspektoriell samverkan och det finns mer att göra för att ta vara på de möjligheter samverkan kan erbjuda.

 LETTLAND

Talsi är en pittoresk stad med mer än 38 000 invånare i Kurzeme-regionen nordväst om huvudstaden Riga. Naturen, de historiska byggnaderna vid Talsi-sjön och den kuperade terrängen är områdets främsta kännetecken. Det finns ungefär 300 civilsamhällsorganisationer registrerade i kommunen och nya sociala företag växer fram i området. Flera olika typer av aktiviteter anordnas av lokala organisationer för att ge invånare möjlighet att höras såsom genom 'medborgarforum' som stärker kommunikation mellan invånare och kommun, för att hitta lokala lösningar och prioritera lokal utveckling; en tävling för att stödja idéer för lokal utveckling och en Demokratifestival som ämnar stärka demokrati genom dialog.

 LITAUEN

Trakai, en av 60 kommuner i Litauen, ligger nära Vilnius och har ungefär 32 000 invånare. Kommunens största stad är Lentvaris, och andra tätorter är Trakai, Paluknys, Traku Voke, Dusmenys, och Rudiskes. Kommunen har haft ungefär 300 organisationer inom civilsamhället men drygt hälften av dem har behövt stänga ner till följd av bland annat pandemin och dess nedstängningar. Trakai har en stark polsk minoritet med ungefär 30% med polskt ursprung.

PORTUGAL

Braga kommun har under de senaste åren fokuserat på ungdomar, kultur och innovation. Som en av norra Portugals största städer var Braga även European Youth Capital 2012, European Circular Economy Capital 2021 och är nu en kandidat för European Culture Capital för 2027. Braga har länge varit ledande inom entreprenörskap och samhällsförändring, och idag ligger fokuset på samhällsentreprenörskap genom centret för social innovation, Human Power Hub, som ligger i centrala Braga i Seminario Menor-byggnaden. Varje år driver Human Power Hub en inkubator och en accelerator som skalar projekt som sedan stötts vidare i inkubatorn. Samhällsentreprenörskap är fortfarande under utveckling med nya sociala företag som startas varje år, och Braga anses även vara en av de städer i Portugal med mest aktiva ungdomsverksamheter och civilsamhälle.

CYPERN

Cypern är en ö i östra medelhavet med en befolkning på ungefär en miljon människor. Ön är delad mellan Republiken Cypern och Norra Cypern. Huvudstaden, Nicosia, är en delad stad med två samhällen separerade med en Green Line som övervakas av FN-styrkor. Öns turbulenta politiska, sociala, historiska, och kulturella kontext ger unika utmaningar inom flera områden inom civilsamhälle och lokalt engagemang. Trots att det är ett litet land har Cypern flera olika ungdomsorganisationer och ett litet ekosystem för samhällsentreprenörskap som växer, sakta men säkert. Det finns dock inga specifika definitioner eller associationsformer för dessa ungdomsverksamheter och det är därför många organisationer som har unga som målgrupp, bland många andra. På Cypern finns även olika typer av informella ungdomsinitiativ som inte drivs genom en formell struktur men som är aktiva på hela ön.

VARFÖR BEHÖVS SAMVERKAN?

Kommuner och lokala verksamheter delar ofta långsiktiga mål – att förbättra livskvalitet hos invånare och skapa nya möjligheter inom olika områden. Därför är det viktigt att vara öppen för samverkan och att arbeta tillsammans för att uppnå gemensamma mål som skapar värde för båda sidor. Detta gäller framförallt när det handlar om alltmer komplexa samhällsutmaningar som behöver lösas på systemnivå.

Brist på samverkan med civilsamhället leder ofta till svårigheter att lösa samhällsutmaningar och att nå de målgrupper som bäst kan förklara utmaningar och även hitta de mest effektiva sätt att lösa dem. Genom att nå och involvera målgrupper såsom ungdomar kan kommuner se till att de ungas potential används effektivt, och det leder även till att unga känner sig mer inkluderade och uppskattade.

ANLEDNINGAR ATT SAMVERKA:

Bättre kunskap om lokal kapacitet

Nya innovativa idéer för att förbättra den lokala kontexten

Stärka social inkludering och integrering

VAJADZĪBAS UN IZAIČINĀJUMI SADARBĪBAS VEIDOŠANAI: PROBLĒMAS KOKS

BEHOV OCH UTMANINGAR FÖR SAMVERKAN

Trots att projektets länder representerar olika regioner, kulturer, bakgrunder och regler, är de identifierade behoven relativt lika. Behov och utmaningar identifierades genom undersökningar, intervjuer och events med lokala organisationer och tjänstemän.

Genom en analys av huvudproblemet, som är att samverka mellan kommuner och lokala organisationer inte alltid är så effektiv som den skulle kunna vara, har vi identifierat fyra huvudområden som vi delar in behov och utmaningar i:

1**Delad förståelse****2****Relationer och tillit****3****Etablerade processer för samverkan och byråkrati****4****Brist på trovärdighet**

1

DELAD FÖRSTÅELSE

Det kan finnas antaganden om att anställda på kommunen är de som är närmast kommunens invånare med direkt kontakt med lokala verksamheter. Vårt arbete visar dock att även i mindre områden och samhällen, finns det ofta en brist på uppdaterad information om aktiva verksamheter i regionen, och det saknas ofta strategier för hur man upprätthåller kommunikation med lokala verksamheter.

För vissa saknas kunskap gällande aktiva verksamheter, och det finns inte heller alltid en plan för hur man samlar in information om lokala verksamheter och deras effekt. Finns det insamlad information är den inte alltid uppdaterad, och i vissa fall vet inte heller de lokala verksamheterna om att information finns tillgänglig och de bidrar därför inte till att uppdatera den. Från kommuner hör vi att regelbundet uppdaterade register på lokala organisationer och sociala företag skulle vara positivt för invånare att kunna se utbudet i regionen och för organisationer att se möjligheter för samverkan med andra organisationer och med kommunen.

Vårt arbete visar att det från båda sidor finns en avsaknad av kunskap kring varandras processer, aktiviteter och mål, och att vissa tjänstemän inte heller har kunskap kring vilket stöd som finns.

Avsaknaden av kunskap kring lokala organisationer, ungdomsverksamheter, sociala företag och deras bidrag till samhällsutvecklingen, hindrar vidare samverkan och kommunikation. Det finns därför behov att föra dessa två sidor samman för att de ska lära känna varandra, förstå varandra bättre, och skapa de kontaktytor som behövs.

Vi kan se att det ibland även finns tveksamheter kring värdet av samverkan. I alla partnerländer kan vi se att verksamheter ofta behöver fokusera på sitt dagliga arbete och att de därför inte alltid har möjlighet att aktivt söka samarbeten. De driver sin verksamhet och ser inte alltid fördelarna som samverkan skulle kunna bidra med. Goda exempel på lyckade samarbeten mellan lokala organisationer och kommuner skulle därför kunna bidra till en bredare förståelse för det värde samverkan skulle kunna skapa.

2

RELATIONER OCH TILLIT

Att bygga relationer är en process som kräver tid och engagemang från båda sidor. Interna processer inom offentlig sektor, påverkade av olika typer av nationella och politiska processer, ger inte alltid utrymme för olika former av samverkan med lokala organisationer. Tjänstemän ser att de inte alltid har strukturerade relationer med lokala organisationer, och det saknas ofta en kontinuitet i arbetet med att skapa långsiktiga relationer. Relationer mellan lokala organisationer och offentlig sektor skapar dock värde för båda sidor och bör inte påverkas av politiska förändringar.

Otydliga eller orealistiska förväntningar från offentlig sektor har nämnts som en utmaning för att skapa långsiktiga partnerskap.

Då exempelvis förväntningar på lokala organisationer att arbeta utan budget eller enbart på ideell basis inte skapar hållbara partnerskap.

I mindre kommuner och regioner kan personliga relationer mellan personer som arbetar på lokala organisationer och kommunrepresentanter vara avgörande för att bygga upp samarbeten. Personliga relationer säkerställer ofta informationsutbyten och det finns en tydlig kontakt att höra av sig till när möjligheter dyker upp. Våra intervjuer har visat att starkt förtroende mellan lokala organisationer och kommuner är en viktig förutsättning för starka och långsiktiga partnerskap.

3

ETABLERADE PROCESSER FÖR
SAMVERKAN OCH BYRÅKRATI

De undersökningar vi gjort visar att informationsflöden och tvärsektoriella relationer inte struktureras. För att säkerställa en av kommunens viktigaste funktioner – att driva invånarnas vilja – är det viktigt att avståndet mellan lokala representanter och medborgarna minskar. Transparens gällande samarbeten är essentiellt – jämlika förutsättningar krävs för att inte favorisera vissa organisationer och för att undvika korruption.

Det finns ett växande behov att engagera unga medborgare i aktiviteter för att skapa en känsla av deltagande och uppskattning av den plats man bor på.

Det kan i sin tur innebära att de har större benägenhet att stanna i kommunen, bidra, engagera sig i beslutsfattande, och intressera sig för politiska processer.

ETT ANTAL BEGRÄNSNINGAR SOM FÖRSVÅRAR EN FRAMGÅNGSRIK PROCESS FÖR KOMMUNIKATION OCH RELATIONER HAR IDENTIFIERATS:

Möjligheter för aktiv dialog mellan alla intressenter

Förseningar i kommunikation eller brist på svar

Brist på juridiska eller administrativa ramverk för potentiella samarbeten

Byråkratiska hinder och brist på transparens

Komplicerade administrativa processer som ändras ofta

4

BRIST PÅ
TROVÄRDIGHET

Vi har sett en brist på trovärdighet mellan båda sidor – kommuner och lokala organisationer – som ofta grundar sig på en brist på förståelse för respektive sektor.

Det finns inte tillräckligt med möjligheter för lokala organisationer att växa och de har därför inte möjlighet att fokusera på tillväxt, vilket i sin tur leder till att tjänstemän endast ser dem som kortsiktiga initiativ. Bristen på kapacitet och resurser leder i sin tur till missade chanser för vidare finansiering som skulle kunna bidra till skalning. Sektorn för samhälls-entreprenörskap är även relativt ny så det finns inte alltid kunskap, möjligheter eller stöd för civilsamhällesorganisationer att anamma entreprenöriella metoder. Många civilsamhällesorganisationer drivs därför endast av eldsjälarna som bara har möjlighet att driva verksamheten på ideell basis med de begränsningar det innebär.

SLUTSATS

Samverkan mellan kommuner och lokala organisationer i våra länder är relativt begränsad, men alla vi talat med pekar på att samarbeten är värdefulla och bör utvecklas vidare. Den initiala undersökningen har gett oss en god översikt över behov och utmaningar från båda sidor som kan användas för att sprida vikten av samverkan och för att erbjuda olika verktyg som främjar samverkan.

Framåt i projektet kommer vi därför fokusera på:

- en databas över aktiva lokala organisationer i våra utvalda kommuner och regioner
- exempel på samverkan,
- slutsatser,
- en verktygslåda för att främja samarbeten mellan ungdomsverksamheter och kommuner,
- policyrekommendationer,
- en Roadmap och steg framåt.

Finansieras av Europeiska unionen.

De synpunkter och åsikter som uttrycks är endast upphovsmannens [upphovsmännens] och utgör inte Europeiska unionens eller Europeiska genomförandeorganet för utbildning och kulturs (EACEA) officiella ståndpunkt. Varken Europeiska unionen eller EACEA tar något ansvar för dessa.

